

kedhetünk meg Falkné Bánó Klára jóvoltából (305–314), illetve Primecz Henriett a napló szerepét taglalja az interkulturális menedzsment oktatása szemszögéből (315–320).

A közlemények mindegyike törekszik az adatalapú közlések bemutatására, a módszertani háttér kimunkált, a megállapítások hitelesek. Igen érdekes jelenség a tanulmányok viszonyulása a klasszikus irodalomhoz. Szinte valamennyi cikk csak a kutatás „közvetlen múltjába” enged bepillantást, sőt vállaltan eltekint az elméleti modellek használatától. A klasszikus alapmodell mellett a szintén klasszikus beszédaktus-megközelítés vagy Horányi Özséb participációs koncepciója talán adhatna szellemi forrást a szervezeti szintű kutatások alapvetéseként is. Üdítő kivétel a játékelmélet interpretációja. A nyelvezet a szakmai háttérhez igazodik, tehát nem, vagy talán döntően nem a kommunikáció nyelvén szólnak a dolgozatok, ami némi hiányérzetet kelt. A gyakorlati orientáció a cél, a vállalati praxisból merítkeznek a tanulmányok, ami nyilvánvaló erény és egyben sajnálatos fogyatékoság. Természetesen tudjuk, hogy nem áll a rendelkezésünkre konszenzuális modell a kommunikációról, s még kevésbé annak szervezeti-vállalati szintjéről. Az olyan alapvető művek, mint például Habermas: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása* (1993) vagy Leydesdorff: *A kommunikáció szociológiai elmélete* (2007), illetve hasonló súlyú hazai szerzők, mint például Buda Béla, Horányi Özséb, Nyíri Kristóf, Pléh Csaba, Terestyényi Tamás, valamint a PR területéről például Baráth Tamás, Szeles Péter gondolatai azonban kifejezetten hiányoznak az egyes írásokból. A címválasztás is kissé problémás, hiszen nem kizárólag gazdasági szervezetek vizsgálatára szorítkoznak a dolgozatok. Szerencsésebb lenne talán a *szervezeti kommunikáció* fogalom használata, ami valóban megfelel a célzott és elért tartalomnak. A kötet alcíme jelzi, hogy a szerkesztők és szerzők inkább az adatgyűjtéshez, ismeretrendezéshez kívánnak hozzájárulni, mintsem egy átfogó modell megalkotásához. Igen dicséretes

az önkorlátozás ebben a kérdésben. Az empirikus tapasztalatok korrekt módon, jól dokumentáltan jelennek meg, s ekként további kutatáshoz adnak, adhatnak muníciót. Az oktatásban gyakorlati példatárként kiválóan felhasználható a kötet.

Komor Levente

IRODALOM

- Habermas, J. (1993): *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása*. Budapest: Századvég.
 Leydesdorff, L. (2007): *A kommunikáció szociológiai elmélete*. Budapest: Typotex.

Gordon Lewis
Bringing technology into the classroom
 [Technikai eszközök használata a tanórán]

New York: Oxford University Press, 2010. 96 p.
 ISBN: 13-978-019-4425940

Gordon Lewis angol nyelven írott munkája egy nyelvoktatás-módszertani sorozat harmadik kötete, mely a New York-i Oxford University Press kiadó gondozásában jelent meg. Ezek a kiadványok rövid, praktikus útmutatók, melyek elsősorban gyakorló nyelvtanároknak készültek, hogy új tanítási módszereket, technikákat és ötleteket mutassanak be. Lewis könyve a szerző önálló munkája, mely az e-learning, valamint a modern információs-kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásával foglalkozik. Gordon Lewis jelenleg az *English Language Programs at Laureate Education* intézetének igazgatója, és az *ELT Journal* angol nyelvű folyóirat szerkesztőségi tagja. Korábban kiadott munkái kézikönyvek: *Games for children* [Játékok gyerekeknek] (Lewis–Bedson 1999), *The Internet and young learners* [Az internet és a fiatal tanulók] (Lewis 2004), valamint

Grammar for young learners [Nyelvtan fiatal tanulóknak] (Lewis–Mol 2009).

Ez a kötet is elsősorban kézikönyv, útmutató, mely a számítógép és az internet világába vezeti az olvasót. A szerző szavait idézve a könyv arra hivatott, hogy kitöltse azt az űrt, amely a technika lehetőségei és a hagyományos oktatás között van, és segítse a gyakorló nyelvtanárokat és nyelvtanulókat a számítógép sokoldalú használatában, tanteremben és az iskola falain kívül egyaránt (9). Természetesen a nyelvszakos hallgatók és kutatók is jó hasznát vehetik, különösen ha betekintést szeretnének kapni a számítógéppel támogatott nyelvtanulásba (angolul: *computer assisted language learning* – CALL) és annak gyakorlati alkalmazásába. A gyakorló pedagógusok új technikákat sajátíthatnak el a nyelvtanításhoz, és a tanítás folyamatában építhetnek a számítógép és internet által nyújtott lehetőségekre.

Mára számos, elsősorban angol nyelvű munka látott napvilágot a számítógéppel támogatott nyelvtanulásról. Az információs-kommunikációs technológiák (IKT) egyre elterjedtebbek a magyar közoktatásban is. Ezzel szemben a tanárképzés egyelőre nem zárkózott fel a közoktatáshoz, pedig feladata az lenne, hogy az iskolák átalakuló környezetéhez igazodva felkészítse a leendő nyelvtanítókat az IKT-eszközök hatékony használatára (Kelemen 2008). Éppen ez Lewis könyvének is a célja. A digitális kompetencia kialakítása elengedhetetlen, és ma már egyre több továbbképzés segíti ezt a folyamatot. Sokan azonban még mindig a hagyományos módszerekkel tanítanak, és idegennek érzik magukat a számítógép világában. Ezzel szemben megérkezett az oktatási intézményekbe az a felnövekvő generáció, akiket Lewis „digitális bennszülöttnek” (*digital natives*) nevez (12). Máshol „netgenerációról” (*net-generation*) olvashatunk (Tapscott 2008: 2). Mellettük pedig ott van az a nemzedék, amely a digitális technológiák nélkül nőtt fel. Lewis őket „digitális bevándorlóknak” (*digital immigrants*) nevezi (12). Ez a könyv elsősorban

az utóbbiaknak nyújt segítséget, a kezdőtől a haladó szintig.

Lewis könyve öt fő fejezetből áll, melyek közül az elsőben az alapvető digitális kompetenciák fontosságáról, valamint az alapvető fogalmak tisztázásáról van szó. Ezek tárgyalása nélkül a számítógép és az internet világa aligha érthető. A következő fejezet a leggyakrabban használt, internetkapcsolat nélkül is működő (*offline*) szoftverek alkalmazását tárgyalja, a szerző ezt a részt példákkal is illusztrálja. Kitér a magyar oktatási intézményekben is megjelenő és egyre terjedő interaktív táblák (*interactive whiteboard, IWB*) használatára. Lewis felhívja a figyelmet arra, hogy érdemes kihasználni bizonyos tankönyvek (például *Project*) interaktív DVD-mellékletét, hiszen ezeken jól megtervezett multimédiás feladatok találhatók (37). A harmadik és negyedik részben az olvasó az internetes szoftvekről és ezek alkalmazási lehetőségeiről tájékozódhat, és gyakorlati feladatokat is kap. Lewis itt már nemcsak a tantermi tanulásról beszél, hanem az iskolán kívüli nyelvtanulásról is, melyet a világháló segítségével, a különböző oldalakon keresztül valósíthatunk meg. A közösségi oldalak (*social networks*), videomegosztók és fájlmegosztók, blogok és ismeretátadó honlapok használatával kimeríthetetlen számú és fajtájú feladattal ösztönözhetjük tanulásra a diákokat. A digitális média érdekessé teszi a tanulást (10), motiválja a tanulókat. Ez pedig fontos szempont a mai oktatásban, hiszen a viselkedési problémák gyakran összefüggésben vannak a motiváció hiányával, emellett a belsőleg motivált diákok jobban teljesítenek a tanulásban (Lile 2002). A könyv utolsó fejezetében arról olvashatunk, hogyan támogatja a számítógép az egyéni tanulást. A digitális technika alkalmazásával a tanulók személyre szabott, egyénileg végezhető feladatokat oldhatnak meg, saját tempójukban haladhatnak (86). Az író kitér a legújabban terjedő „mikroszámítógépek”, vagyis az okostelefonok felhasználására is, melyről szintén egyre több szakirodalmi forrást találhatunk. Godwin-Jones (2011) például már a mobil

(okostelefon) által támogatott nyelvoktatásról beszél, amit az eszköz széles körű elterjedése és jó felhasználhatósága indokol. A *podcasting* az egyik ilyen alkalmazási terület, mely szintén egyre népszerűbb. A podcast digitális felvétel (általában hang- vagy videoformában), mely lejátszható bármilyen digitális lejátszón (69). A könyv végén hasznos linktár található az oktatásban felhasználható különféle szoftverekhez és internetes oldalakhoz. Ezek közül Lewis többet is részletesen tárgyal, valamint képekkel és gyakorlati feladatokkal is illusztrál.

Természetesen messze van még az az idő, amikor az iskolában minden tanuló egyéni számítógépen tanulhat. Emellett a tanár szerepét a jövőben sem veszi át a számítógép. A tanár az a személy, aki megfelelő irányba tereli a tanulás folyamatát, és kijavítja az olyan nyelvi hibákat, amelyeket a gép nem érzékelhet. A számítógép és az internet tehát nem kiszorítja a tanárt az oktatásból, hanem teljesebbé teszi munkáját, a megfelelően alkalmazott technika eszközzé válik a tanítás és tanulás folyamatában. Ajánlom ezt a kézikönyvet minden pedagógusnak, aki szívesen újít módszerein, és szeretne közelebb kerülni az ifjúsághoz.

A következőkben ismertetek néhány konkrét, jól alkalmazható feladatot, melyeket a kötetben is megtalál az olvasó.

Osztálytermi feladatok

Egyszerű, de kreatív feladatot készítünk elő, ha a *Microsoft PowerPoint* és az interaktív tábla használatával képsorozatot állítunk össze helyekről, emberekről, tárgyakról. A diák lehetnek logikai sorrendben, de akár rendszertelenül is. A csoport feladata, hogy mindenki (a saját nyelvi szintjének megfelelő) történetet találjon ki a képek alapján. A kész történeteket vetítéssel együtt lehet előadni.

Az *interaktív tábla* számos feladattípus elvégzését támogatja. A multimédiás szoftverrel egyszerűen kivitelezhető gyakorlatok közé tartozik, ha (a program segítségével) egy képet digitálisan letakarunk, és csak egy kis részletét mutatjuk meg a diákoknak. A

feladat az, hogy a diákok kérdésekkel kiderítsék, mi látható a digitális táblára kivetített képen. Ha kitalálták, mutassuk meg az eredeti képet.

Internetkapcsolatot is igénylő, érdekes program a *Google Earth*. Az interaktív táblára kivetített Google-térkép képes háromdimenziós módban ábrázolni helyszíneket a nagyvilágból. Elnyerheti a diákok tetszését, ha egy angol városba kalauzoljuk el őket, és itt gyakoroljuk velük a tájékozódást angol nyelven. A valóság-hű környezetben a tanulók angol feliratokat és jeleket is felfedezhetnek, melyek így szintén beépíthetők a tanulásba.

Ritka az olyan tanterem, ahol minden tanuló saját számítógépet használhat a nyelvórán, de ha szerencsések vagyunk, és ilyen környezetben oktatunk, számtalan érdekes tevékenységgel színesíthetjük az órát. A tanulók többsége ismeri az egyik leggyakrabban használt keresőoldalt, a *Google-t*, melyhez internetkapcsolat szükséges. A feladat abból áll, hogy a diákok előre megadott témakörök szerint keressenek meg bizonyos információkat, például öt olyan találmányt, amelyet fontosnak tartanak. A kutatás eredményét illesszék PowerPoint-előadásba olyan formában, hogy be tudják mutatni a többieknek, mi indokolta választásukat.

Tesztkészítésre, számonkérésre jól használható programokra is lelhetünk az interneten. A *www.surveymonkey.com* olyan internetes oldal, ahol különböző típusú kérdőíveket, tesztek és kvizeket készíthetünk, melyeket nyomtatott vagy elektronikus formában adhatunk a diákoknak. A módszer előnye, hogy az elektronikus tesztben a válaszlehetőségek egyszerűen módosíthatóak, emellett számítógép segítségével a tanulók egyénileg is tesztelhetők, sőt önállóan is ellenőrizhetik tudásukat.

A *www.youtube.com* oldalon elérhető, hatalmas mennyiségű autentikus video- és hanganyag kiváló lehetőséget nyújt a tantermi munkához. Egyszerű, általam használt feladat egy étel receptjének leírása videó alapján. A YouTube oldalon rengeteg rövid videorecept